

PROGRAMMA

- 10.45 uur: Ontvangst met koffie en thee
- 11.00 uur: Rondleiding door het gebouw en uitleg over de geschiedenis van ZIN door één van de fraters van de gemeenschap Eleousa van de Beweging van Barmhartigheid.
- 12.00 uur: Lunch
- 13.00 uur: Welkom en opening door Kees Margry, coördinator van de Brabantse partners van het Europese project 'Sociale Innovatie tot instandhouding van Klein Religieus Erfgoed' en uitleg over het project
- 13.30 uur: Wat is immaterieel erfgoed en hoe kun je immaterieel erfgoed inventariseren met als voorbeeld Allerzielen door Albert van der Zeijden
- 14.00 uur: Wat kun je in archieven vinden over de geschiedenis van immaterieel religieus erfgoed met als voorbeeld de devotie rondom OLV Den Bosch door Jos Wassink
- 14.30 uur: Hoe heeft Bureau Erasmus de inventarisatie en documentatie van klein immaterieel religieus erfgoed in Het Goene Woud aangepakt door Eric Kolen en Lily Hollanders
- 15.00 uur: Gelegenheid tot vragen stellen en pauze voor thee en koffie
- 15.30 uur: Peerke Donders Paviljoen door Denis Hendrickx
- 15.50 uur: Driekoningenzingen in Midden-Brabant door Henk Veltmeijer
- 16.10 uur: Heilig Bloedprocessie van Boxtel door Toon Slaats
- 16.30 uur: Opening van de tentoonstelling Sporen van het Rijke Roomse Leven door Kees Margry
- 16.40 uur: Borrel

HET INVENTARISEREN VAN IMMATERIEEL RELIGIEUS ERFGOED IN HET GROENE WOOD

Studiedag op dinsdag 11 december in Vught (Noord-Brabant) georganiseerd door het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed in het kader van het Interreg-project 'Sociale Innovatie tot instandhouding van Klein Religieus Erfgoed'

Op dit moment loopt er een groot inventarisatieproject van klein religieus erfgoed in Het Groene Woud. Een speciaal onderdeel van dit project is het immaterieel religieus erfgoed: de tradities en de rituelen die verbonden zijn met het katholieke verleden. Je kunt daarbij denken aan tradities als Allerzielen, maar ook aan processies en bedevaarten en aan allerlei oude en nieuwe gebruiken die verbonden zijn met het klein religieus erfgoed. Kapellen worden bijvoorbeeld steeds vaker gebruikt als trouwlocatie of om de as te verstrooien, terwijl ook de openluchtmis sterk in opmars is.

Het inventariseren van immaterieel erfgoed vergt een heel andere benadering dan het inventariseren van materieel erfgoed. Van een kapel of een wegwijk kun je de maten nemen en de materiaal soort vaststellen. Misschien kun je ook iets over de maker vinden. Immaterieel erfgoed is echter niet zo tastbaar. De tradities en rituelen zijn levend erfgoed, dat voortdurend in ontwikkeling is. Hoe gaat het inventariseren van immaterieel erfgoed in zijn werk? Waar moet je op letten en waar kun je informatie verzamelen of bronnen en gegevens vinden over de geschiedenis van het immaterieel erfgoed dat je wilt beschrijven?

Tijdens de studiedag wordt vanuit verschillende invalshoeken aandacht gevraagd voor het inventariseren van immaterieel religieus erfgoed en de methoden die daarvoor gebruikt kunnen worden.

Nederlands Centrum voor
Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed

Provincie Noord-Brabant

Het Groene Woud

Interreg
Vlaanderen
Nederland

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Sociale Innovatie

Europa investeert in uw regio

INSCHRIJVEN

Het congres wordt gehouden op dinsdag 11 december in het auditorium in Kloosterhotel ZIN in Vught. U kunt het congres bijwonen door u vóór 3 december op te geven bij het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (immaterieelerfgoed@live.nl). Deelname is gratis.

ORGANISATIE

Het congres over immaterieel religieus erfgoed wordt georganiseerd door het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed in het kader van het Interreg-project 'Sociale Innovatie Instandhouding Klein Religieus Erfgoed'. In het Interreg-project werken 26 partners samen uit de Nederlandse provincies Noord-Brabant en Limburg en de Vlaamse provincies Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen en Antwerpen. Het voornaamste doel van het project is het tot stand brengen van een nieuwe samenwerkingsstructuur bij de instandhouding van klein religieus erfgoed. Andere doelen zijn kennisontwikkeling, kennisoverdracht en toeristische ontsluiting van het klein religieus erfgoed.

INHOUD

Wat is immaterieel erfgoed en hoe kun je immaterieel erfgoed inventariseren met als voorbeeld Allerzielen door Albert van der Zeijden

Sinds kort wordt in Nederland ook het immaterieel erfgoed beschermd. Ook het immaterieel religieus erfgoed hoort hier onder. In vergelijking tot het materieel erfgoed is het immaterieel erfgoed nog nauwelijks geïnventariseerd, laat staan gedocumenteerd. Wat is immaterieel erfgoed en hoe kun je het inventariseren en documenteren? Aan de hand van het voorbeeld van Allerzielen laat Albert van der Zeijden zien hoe je onderzoek kunt doen door middel van internet en door middel van gericht uitgezette enquêtes.

Wat kun je in archieven vinden over de geschiedenis van immaterieel religieus erfgoed met als voorbeeld de devotie rondom OLV Den Bosch, door Jos Wassink

Bij het in kaart brengen van de geschiedenis van immaterieel religieus hoort ook het onderzoek naar de geschiedenis van de traditie. Over de geschiedenis van

allerlei tradities en rituelen is van alles te vinden in archieven. Maar het vergt wel enig zoekwerk. Waar kun je bijvoorbeeld archiefstukken vinden over de geschiedenis van immaterieel erfgoed in Het Groene Woud en in het bijzonder van devotie rondom de Zoete Lieve Vrouw van Den Bosch?

Hoe heeft Bureau Erasmus de inventarisatie en documentatie van klein immaterieel religieus erfgoed in Het Goene Woud aangepakt, door Eric Kolen en Lily Hollanders

Bureau Erasmus is op dit moment bezig in opdracht van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed met een inventarisatie van klein religieus erfgoed in de regio van Het Groene Woud in Noord-Brabant. Hoe pak je zo'n inventarisatie aan? Hoe zijn zij daarbij te werk gegaan? Speciale aandacht gaat uit naar oude en nieuwe tradities die verbonden zijn met klein religieus erfgoed, zoals bijvoorbeeld kaarsjes opsteken in een wegkapel of trouwen

in een oude kapel of asverstrooiing bij kleine religieuze monumenten. Op de studiedag presenteert Bureau Erasmus de resultaten van hun onderzoek.

Peerke Donders Paviljoen, door Denis Hendrickx

Peerke Donders kwam uit een eenvoudig Tilburgs gezin. Zijn hele leven heeft hij in dienst gesteld van de melaatsen in Suriname. Zijn geboortehuis is een pelgrimsoord en trekt met de kapel en het processiepark jaarlijks nog vele bezoekers. Hoe brengt het museumpaviljoen het leven van Peerke Donders en de devotie die rondom hem is ontstaan tot leven?

Driekoningenzingen in Midden-Brabant, door Henk Veltmeijer

Driekoningen was vroeger één van de populairste feesten van het jaar. In de 17e en 18e eeuw werd het Driekoningenfeest veelvuldig vastgelegd op schilderijen. In Midden-Brabant heeft één van de onderdelen van het feest, het driekoningenzingen, weten te overleven. Omdat het aantal driekoningenzangertjes snel afneemt, heeft een werkgroep waarin de heemkundekring Tilborch participeert het initiatief genomen om het Driekoningenzingen aan te melden voor plaatsing op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland.

Heilig Bloedprocessie van Boxtel, door Toon Slaats

In een korte film zal een levendig beeld geschetst worden van de traditie van de Heilig Bloedprocessie. Deze traditie behoort tot één van de belangrijkste elementen van het immaterieel religieus erfgoed van Het Groene Woud. Toon Slaats, secretaris van het bestuur van de Heilig Bloedstichting te Boxtel, geeft een toelichting op de film.

